

Az esztéta

– száraz regény –

XXXI.

Arról, hogy minek néztek, láttak minket megfigyelőink, akik fedőnevet adtak nekünk, maguk a fedőnevek beszélnek ékesszólóan.

„Csókás”, „Zsellér”, „Gatyás” valamennyi paraszti, szegényparaszti világra utaló elnevezés, mintha ragadványnév volna. Még a „Zsoké” is hiába hivalkodóan urbánus, azért alattam is ló van. (Talán jómagam...) Megfigyelőnk és valószínűleg főnökeik, akik a neveket jóváhagyták, „csúcsra jutott muzsikoknak” tartottak bennünket, Szolzszenyicin kifejezésével élve. A nagy orosz megfigyelő az *Együtt* második kötetében, az *Oroszok és zsidók a Szovjetunióban* című történelmi hömpölygésének a Hruscsovi korszakról írott részében veti be ezt a moszkvai kifejezést. A sokszor nyers és faragatlan ukrán, a kis, kopasz kozák, Hruscsov, akit Szolzszenyicin egyáltalán nem szeret, és nem menteget, de a XX. kongresszuson mégiscsak nagyot dobantó első titkár jóváhagyásával, s talán bátorításával orosz népi káderek törtek fel a pártban és a kormányzásban. Sztalin zsidó orvosperei, és a háború alatti és utáni antiszemitizmus után a hatvanas évek elején helycsere kezdődött a Szovjetunióban, Moszkvában. „... a nómenklátúra fiatal nemzedéke a kasztoknak járó privilégiumokért küzdve igyekezett elfoglalni a posztokat a kultúrában, a tudományban, a kereskedelemben, a pénzügyben.

Éppen itt történt az újdonsült szovjet arisztokrácia megismerkedése a zsidókkal, akiknek ezekben az ágazatokban különösen nagy volt a fajsúlya” – idéz egy Finkelstein nevű szerzőt Szolzszenyicin. Húsz-húszöt évvel később pedig Magyarországon párt emberek, belügyesek, akik nevet adtak nekünk, lakitelekieknek, népi és nem népi íróknak, történészeknek, nyilvánvalóan arra gondolnak, és attól tartanak, hogy mi is mindent azért teszünk, mert pozíciókat akarunk elfoglalni, mint Hruscsov muzsikjai. Le- vagy felmuzsikozásunk természetesen nem a bennünket közvetlenül figyelő belügyi tisztektől származott, noha azok között is szép számmal volt ránk irigyen néző zsidó, hanem a pesti televényből, az urbánus – népi vitákból, és a párton belüli pozícióharcból. Rövidesen kiderült, hogy a magas pártvezetés, elsősorban Aczél és köre, sokkal ellenségesebben ítél meg bennünket, mint a belügy és a párt egyéb káderei. Az engesztelhetetlen gyűlölet

azonban felénk a demokratikus ellenzék köréből fújt. Mi egy lehetséges és szükséges reform, egy nemzeti megújulás feltételeit akartuk kiküzdeni, s nem a magyar zsidóság ellenére, annak kiszorításával, hanem legfeljebb a kontraszelekció megszüntetésével. Nem akartunk forradalmat, de olyan reformnemzedék sem voltunk, nem is lehetünk, amely az érdemtelenül betöltött posztokon nem akar személycseréket. A szocialista hatalom, és később kiderült, az SZDSZ is éppen ezeket az alkalmatlanokat, a besúgókat és megbízhatókat védte körömszakadtáig.

Amikor az antiszemitizmusba, mint vádba beleütköztünk, meghökkentünk. Hamar kiderült, hogy a harc kíméletlen és gonosz lesz. A durva megnyilvánulások is előkerültek. Amikor Spiró György verse megjelent: „jönnek a szarból” – már tudniillik mi, a népiek – Spiró a velünk rokonszenvező fiatalabb írókra, költőkre, nemzedéke népi elemeire gondolt elsősorban. Nehéz volt nem látni benne, mögötte a megrendelőt, és az üzenetet: mi még mindig erősebbek vagyunk. Tudnunk kellett, hányadán állunk, és miről van szó.

Spiró felütése olyan erős cionista agresszió volt, hogy Aczélék is megijedtek tőle, és az esetleges következményektől. Az írószövetség zsidó liberálisai elhatárolódtak tőle, és valami büntetésfélét is kaptak.

De nem jól mondom, és helyesebb is, ha csak a magam nevében beszélek. Azt hittem, hogy tudom, miről van szó, de fogalmam sem volt arról, hogy ez voltaképpen egy módszer tudatos alkalmazása, és nincs benne semmi új.

A XX. században, sőt olykor már a XIX. században is mindig megindult valamilyen lázadás a „csúcsra jutott muzsikok” ellen már akkor, amikor még valójában nem is jutottak fel a csúcsra, de már sejthető volt, hogy majd részt vesznek a helyosztó küzdelemben.

A helyosztó már a Bach-korszakban megindult, amikor a szabadságharc katonatisztjei, hivatalnokai helyére, a vármegyéi magyar elemei helyére cseh–morva és zsidó tisztviselőket raktak, akik aztán fedezték az ugyanilyen elemek gyáralapításait. Ugyanilyen helyosztó küzdelem alakult ki a kiegyezés után, a sajtóban és a kulturális életben. Tulaj-

donképpen 1918–19 is egy nagy, híres helyosztásnak tekinthető.

Mindezt azonban ma írom, visszatekintve. Akkor természetesen, minthogy álmomban sem jutott eszembe, hogy valamilyen poszt elnyerése érdekében teszem ezt, amit teszek, azt sem tudtam elképzelni, hogy valaki ezt feltételezi rólam, hogy nem hiszi el teljes jóhiszeműségem. A visszatérő magyar történelmi naivitás rabja voltam, mint valami kései Hunyadi László, aki nem hiszi el, hogy őt a veszthelyre kísérhetik.

1987-től 1990-ig, Lakitelektől a választásokig a gulyáskommunista-rendszer saját maga teremtette gazdasági nehézségei következtében omlott össze. Ezt az összeomlást mi nem siettettük, mert nem tudtuk, mi jön utána. Velünk senki nem közölte, miközben megfigyeltek, lehallgattak, követtek és büntettek bennünket – magam másfél évre, 1986 tavaszától 87 őszéig el voltam tiltva, darabjaim mind levették a műsorról –, hogy a Szovjetunió egy lyukas garasért eladta Amerikának egész Közép-Európát vasfüggönyöstül, berlini falastul, s azt különösen nem, hogy itt majd kapitalizmus lesz, azt meg, hogy ilyen, amilyen lett: rabló – még annyira sem.

Küzdelmünk végeredménye elveszett valami bizonytalan ködben. A meggyengült Szovjetunió megenged és lehetővé tesz számunkra, magyarok és lengyelek és csehek számára valami kevert és szabadabb rendszert anélkül, hogy a Szovjetunió felbomlana. A legtöbb, ami lehetséges: a reform, a nemzeti sorskérdések megoldása, sajtószabadság, értelmes élet, a nemzeti öntudat feltámasztása.

Azoknak egy része, a felső része, akik leantiszemitáztak bennünket, nem így voltak ezzel. Velük közölték a Világbankban és másutt a változások lehetséges határait. Erről már írtam. Azok, akik a velünk szembenállókat irányították – ezek már régen nem a pártközpont főemberei voltak – sokkal több és jobb információ birtokában, és egy nagyhatalom – az USA bizonyos köreinek támogatását élvezve cselekedtek. Írom most, visszakövetkeztetve. Események és kijelentések százait kapcsolom össze, elsuhanó tényeket és egyesek gyors feltűnését, és sokszor érthetetlen eltűnését helyezve el egy kirakós játék lemezén. Úgy gondolom, s ha kell, eskü alatt is vallom, hogy Antall József ebbe a világban kilag informált körbe tartozott, s megbízatása arra szolgált, hogy szordinóként illeszkedjék a nemzeti gondolat húrjaira. De amikor miniszterelnöki jelölése és pártelnöksége mellett szavaztam egy végzetes éjszakán, minderről fogalmam sem volt. Mea culpa, mea maxima culpa.

Sűrű, izgalmas napok torlódnak egymásra. Minden nap történik valami. Szervezünk és nyilatkozunk, programokat készítünk, és lapot írunk, szerkesztünk, mert megjelenik a *Hitel*. Óriási siker, rö-

vid idő alatt felfut hatvanezres példányszámra, és azonnal belerúgnak. **Eörsi István** nagyon csúnyán megtámadja Trianonnal kapcsolatos gondolatai miatt, és leantiszemitázza Püski Sándort, a lap első kiadóját, anyagi forrásainak első összegyűjtőjét. Újabb megdöbbenés. Az 56-os börtönviselt **Eörsi?** Akinek a hatalmas Duna-parti termeiben ellenzéki összejöveteleken is jártam. **Eörsi zsidó?** Illetve: elsősorban zsidó?

A *Hitel* 1988-ban indult meg, kéthetenkénti hetilapként. A megjelenés volt az első kézzelfogható eredménye a lakiteleki társaságnak, és a gyors felfutás pedig a rendszerváltás szenzációja. Ahogyan a lap olvasottsága nőtt számról számra, és ahogy az emberek egyre többet beszéltek róla, úgy nőtt a remény, hogy végre valami jó történik majd a hazában. A III/III-as jelentésekben, összefoglalókban azonban kevés *Hitelre* vonatkozó anyagot találtam. Lehet, természetesen, hogy csak a magaméból hiányzik mindez, mivel én nem voltam szerkesztő, csak szerző. Meglehet Bíró vagy Csoóri megfigyelési dossziéiban sokkal több található. Nyolcvannyolc persze már a rendszer végelgyengülésének kora volt, lehet ez is magyarázat az anyagihiányra, de még valószínűbb, hogy ezt, vagy ennek javát mindenkiéből eltűntették. Mint ahogy az MDF korai időszakának, az Ó utcai barakk-központban tartott értekezleteknek, elnökségi üléseknek a lehallgatási jegyzőkönyveit, a beépített emberek jelentéseit sem találtam sehol. Azt ma már tudom, hogy bepoloskálták a lakásomat, azt is, hogy milyen trükkkel jöttek be, az iránt sincs kétségem, hogy az egész Ó utcai székház le volt hallgatva, és nagyjából sejtem, kik és milyen beosztásban voltak beépítve, de mindez akkor legkevésbé sem érdekelt, és mivel senkire sem tudtam tényszerűen rábizonyítani semmit, bizony nem is nagyon tartózkodtam a tégláktól, inkább üzentem velük. Lehet, hogy ez hiba volt. Mert a közvetítő egyéni rokon- vagy ellenszenv szerint – és általában az ellenszenv uralkodott irányomban – felnagyította, kiélesítette az üzenetet, s a szerv, vagy a pártközpont – a fölöttes szerv – csak dühösebb lett, s bosszún kezdte törni a fejét. De akkori lendületemben, rendszerromboló kivagyiságomban senki és semmi nem akadályozhatott meg engem az üzenésben. Téglával üzenni egy kultúrbugrisnak egyszerűen boldogság volt. (Sajnos, még ma is gyakorolgom ezt a rossz szokást.) Ugyanakkor arra is vigyáznia kellett minden MDF vezetőnek, hogy fel ne üljön a beugrásoknak. Mert arra már hamar rájöttem, hogy egyes hirtelen támadt barátok, akik hirtelen csak keresztnevéntudják szólítani az embert, mintha gyerekkorunkban együtt őriztük volna a libákat az ároksparton, csak az elbizonytalanítás és az ellentétek felszítása

céljából állnak elő egy-egy bajtárs, netán vezető múltjával, fogottságával. Ez sokszor undortkeltő volt. Nem vagyok meggyőződve, hogy ezek az el-áztatások minden esetben és mindenkiben hatás-talanok maradtak. Egy jól irányzott rágalom még a legvastagabb falú barátságot is átütheti. A bemár-tók pedig kiképzett, KGB-s módszer szerint dolgo-zó profik voltak, ügyesen vegyítették a pusztá rá-galmakat a tényekkel, az ártatlan mellé odanyom-tak egy-egy valódi besúgót, vagy egy egykori besú-gót is.

Később, már az Országgyűlésben, amikor meg-indult ellenem Antall József és Boross Péter hajszá-ja, és beleéltem magam egyes frakciótársak, és szem-mel láthatóan megvádoltak helyzetébe, észrevet-tem, hogy mennyi hirtelen rebbenő szeművé, sok-szor maga elé néző, tépelődővé vált ember dülön-gél a győztes táborban. Képviselők, sőt tisztségvi-selők, aktív emberek, akiket vagy okkal, vagy alap-talanul szembesítettek múltjuk sötét foltjával. Ezek a lehangolódtak emberek, akik tegnap még a kép-viselőcsoport vidám fickói és hasznos emberei vol-tak, most maguk elé néztek hosszú percekig, és minden kritikai észrevételüket elfelejtették, és hir-telen fordulattal az Antall-i vezetés hívévé váltak. Menekültek. Ugyanígy azt is megsejtettem sok eset-ben, hogy aki éppen rám néz, kezét fog velem, kér-dez valamit, megkapta-e már az adagját az én ügyemből, s közvetlenül kapta-e meg a legfelsőbb helyekről vagy csak a kisebb társaságában esett szó a dologról. Kónya tájékoztatta őket szigorúan bi-zalmasan, Boross Péter, vagy valamelyik fullajtárja. „Csurkával baj van...” Ez úszott a levegőben, mint a por a régi békési utcákon, amerre a csorda haza-tért, és felverte.

Az ügynöküggyel kapta maga az MDF, és vele tulajdonképpen az egész magyar társadalom az első komoly ellenmérget a rendszerváltás ésszerű, ma-gyar érdekű lebonyolítása ellen. Pedig tulajdonkép-pen csak lappangott a dolog, és az MDF-ben már 1989 végétől kezdődően elsősorban az én eltávolí-tásom volt a közvetlen célja. A hír szétszivárgott az országban. A jól értesültek pontosan tudták, hány ügynök van a kormányban és az MDF képviselő-csoportjában. Valóban voltak mindkettőben. De mi végre akkor az egész hajcihő? – kérdezhetette a kí-vülálló, az ártatlan ember, aki éppen erre a társulat-ra adta a szavazatát. S ugyan kinek lehetett volna megmagyarázni, s ki hitte volna el, hogy a beépí-tett alakokat maga a Párt és a belügy építette be az MDF-be. Céllal, kiképzetten, és ezek netán azok az emberek, akikben legjobban bízik mindenki, és min-dig gyanún fölül állnak. Sokszor maguk a korábbi, tíz-húsz évvel azelőtti jelentésírók, fedőnévvel el-látott jelentgetők akarták jóvátenni már megbánt és eltemetett bűnüket, hiszen valójában soha nem

voltak kommunisták, és legtöbbjüket valami kény-szer vitte bele a gyűlölt hatósággal való együttmű-ködésbe.

Mindezek számomra írói anyagot is képeztek, sok-sok sorsról, emberről gondolkoztam el, és leg-többjüket sajnáltam is, az egész rendszernek a jól szervezett aljassága azonban csak fokról-fokra tár-ult föl előttem. Amikor az ember benne van vala-miben, és helyzete szorultságát is érzi, a ráneheze-dő nyomás alatt nem szabad végső ítéleteket for-málnia. Tehát vártam, időre játszottam, és igyekez-tem jól megfigyelni mindent.

Az ügynökügy a választás után, a kormány megalakulásával párhuzamosan, mintegy az *Apák és fiúk* – reakciójaként erősödött föl, és hírlett, hogy elsősorban az SZDSZ szorgalmazza, mert most már kezében vannak az adatok. Valójában a kárpoztlás kisiklata mellett, a rendszerváltást leginkább el-gáncsoló közbenyulás volt ez. Elővettek tíz-húsz, sőt harmincéves dolgokat, kikényszerített aláíráso-kat és együttműködéseket, besúgásokat, de ezt is szemelgetve, rendszerint csak az MDF berkeiből szedve az áldozatokat, és mélyen hallgattak a szer-vek, a III/III és a pártközpont rendszerváltást ala-posan befolyásoló legutóbbi évekbeni teljesítme-nyeiről. A lakásom bepoloskázása és a többieké, valamint az Ó utca teljes lehallgatása elsőrendűen befolyásolta magát a rendszerváltási folyamatot, hiszen ezáltal a pártközpont és a belügy, Grósz és Aczél, Németh és Horn, de még Nyers Rezső is, sőt nyilván még Tardos Márton és Soros György is, va-lamint az egész amerikai nagykövetség is mindent tudott terveinkről, még a gondolatainkat is ismer-te, és mindenre volt ideje felkészülni. Eldönthette, hogy elhárítja kezdeményezéseinket, vagy az élükre áll.

A Nagy Imréék kivégzéséről való megemlékezés gondolata például egy hajnalig tartó boros éjsza-kán, több kocsmán és mulatón való vonulásunk során ötlött fel Für Lajos, Bíró Zoltán és köztem fo-lyó lázas-mámoros viták során. Másnap, vagy har-madnap – de ez még tél közepén volt, talán január-ban – felvetettük a gondolatot elnökségi ülésnek nevezhető megbeszélésünkön is. Hogy hol, azt már nem tudom. S miközben mi még csak latolgattuk, hogy hogyan fogjunk hozzá, megkerestek bennün-ket a későbbi főrendezők, s egyszerre csak mindenki arról kezdett beszélni. Amikor aztán június 16-án az újratemetés megvalósult, az MDF csak az őrsége-ket adta, a tömeget, de a szónoki emelvényre senki nem jutott fel, s hirtelen olyan alakok jutottak fő-szerephez, mint az egykori sztalinista Méray Tibor, aki koreai tudósítóként a Coca-Cola mámorban erő-szakoskodó amerikai katonákról, meg a mérgezett legyekről írt az akkori Szabad Népből. Sztalin ha-

lálakor írt nyáladzó verselményét a Magyar Fórumban közöltük.

Amikor pedig én ezt írásban is szóvá tettem, és felháborodtam, 1989-ben, természetesen én lettem a békebontó, a szélsőséges antiszemita, aki csak a zsidót látja Mérayban. Rám rontott a sajtó, és még az MDF-ben is voltak olyan hangok, hogy nem kellett volna megszólalnom Méray és mások szereplését kifogásolva.

Mindez lehallgatás, megfigyelés nélkül aligha történhetett volna így. Senkit sem vádolok természetesen ilyesmivel a rendezők, a Történelmi Igazságtétel Bizottság részéről, de valakinek mégiscsak rá kellett csapnia az ötletre, és ki kellett siklatnia Mérayval és másokkal. A kormánynak sem jött rosszul a dolog. Bizonygathatta jó szándékát, és a kormány főhajtásának őszinteségét is nehéz kétségbe vonni. Németh Miklós és Pozsgay Imre koszorúzott, letről, gyász-komorán, a tömeg meg volt hatva, valamennyien csoda részeseinek éreztük magunkat. Pontot tettünk egy rendszer végére, de az egész mégis egy kicsit visszás volt a sok reformkommunista és SZDSZ-es miatt. Pontot tettünk, és mindjárt ki is siklattuk?

A magyarságot, az MDF-et, bennünket, noha tag nem volt, Rác Sándor az 56-os Központi Munkástanács elnöke képviselt, erős, tiszta, igaz beszéddel, s valamennyire Orbán Viktor, aki úgy került fel a hajóba, hogy egy előkészítő értekezleten felvettem, hogy miért nem képviseli senki a fiatalságot. Személyre senkire nem gondoltam, Orbánt előtte talán csak egy-két szó erejéig ismertem. Valakik őt választották, talán helyesen. De micsoda sorsok keletkeztek ezekből a beszédekből! Felszóalt, vezette a műsort Göncz Árpád, Mécs Imre, a hatodik koporsó, a nép nevében beszélt Rác Sándor, a fiatalság nevében Orbán Viktor. Göncz egy év múlva egy paktum alapján köztársasági elnök lett, Orbán 1998-ban miniszterelnök, Mécs Imre legnevezetesebb tette, hogy most, végül a köztársasági elnök megválasztásakor kiszavazott a frakciójából, igaz, közben levezetett egy III/III-as ügyeket vizsgáló bizottságot, amely most már aztán igazán megkésve a jobboldal volt minisztereit, képviselőit igyekezett besározni. A 301-es parcellánál volt rabtársai előzőleg kifütyülték. Rác Sándor pedig most, sok hányattatás után a Magyarok Világszövetsége tiszteletbeli elnöke. Soha seholy nem fütyülték ki, 1988-ban, ugyanezen a június 16-i napon még elvitték a rendőrök, miként Dénes Jánost. Sorsok, megmagyarázhatatlannak látszó elágazásokkal. Mert a magyarázat mégiscsak ott lappanghat, hogy valahol mindenkiről, mindannyiúnkról tudnak mindent, és aki megfelel kényes, vagy kényesen malteros ízlésüknek, azt felemelik, aki gyanús, azt meg eldobják. Annak megnehezítik minden percét. Rác Sándor

például sokáig visszavonultan élt és gazdálkodott izsáki kis birtokán.

Ezekről az 1987–88–89-es megfigyelésekről, amelyek talán még a mába, mai megfigyelésekig és jelentésekig is átnyúlnak, soha seholy nem beszélt senki, és ezekről nincs semmi papír. Pedig ezek befolyásolták a rendszerváltást. A húsz vagy harminc évvel korábbi esetek, jelentések csak foltok az egyén jellemén, becsületén, és esetleg némi zsarolhatóság, ma pedig, idős korban, eddig megúszva, irtózatosszerű félelem a lelepleződéstől, és egy-egy élet értelmetlen összeomlása. A régi és az új rendszer sötét alakjai emberi életekkel játszanak, miközben folytatják üzelmeiket, és lopnak, rabolnak, vagy ezzel fedezik a többiek rablását.

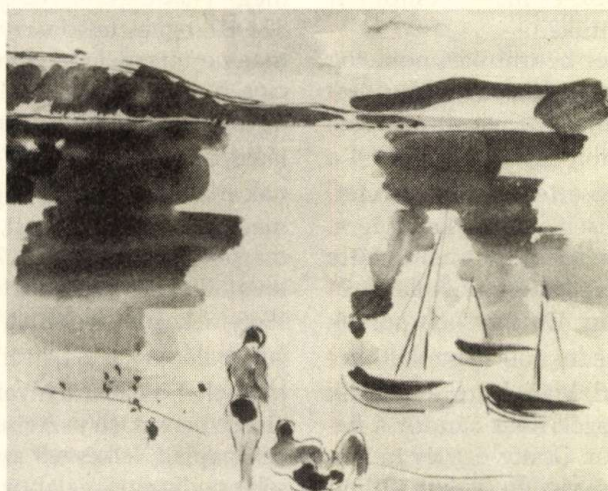
A *Hitel* és részben maga az MDF magának a „kontraszelekción helyosztónak” a teljes felborulását vetítette előre azok számára, akik ennek a helyosztásnak a kedvezményezettjei voltak. Ha már van egy lapjuk, amelyet kéthetenként hatvanezer példányban adnak el, holnap bankjuk is lehet és hivataluk, amit a „csúcsra jutott muzsikok” töltenek meg. A káderek, az Aczél-társulat, beleértve még az SZDSZ egyes felső vezetőit is, veszélyben látták a magyar történelem talán legnagyobb kontraszelekción helyosztóját, az 1956 utánit. Azt, amely az ugyancsak hatalmas, véres, népbíróságos és akasztásos, b-listás 1945–46–47-es helyosztóra épült, és annak maradék középrétegbeli embereit, újra felnőtt magyarjait, plebejusait, harmadikutas népijeit, a mégis-művelteket lökte ki a munkamegosztásból, a hivatalból, és természetesen az életből is, sokszor. 1945-től kezdve előbb a történelmi vezetőosztály tagjait, családjait is beleértve, a földbirtokosokat és a tőkéseket, az állami hivatalok magasabb és később a kisebb beosztású tisztviselőit, és a keresztény egyházak papjait, lelkészeit szorították ki, 1957-ben s később pedig ezek valahogy megmaradt folytatódásait, az egy nemzedékkel fiatalabb magyarokat, keresztényeket. Azt a valóban demokratikus szellemű, és már az előző nemzedékek hibáiból is tanult értelmiséget, a népit és a kisgazdát, a polgárt és nyugatra nézőt börtönözték be, lökték az utcára, kényszerítették fizikai munkára, amelyiknek a vezetésével értelmessé lehetett volna tenni az életet csonka-Magyarországon. S aztán jöttek a parasztok, a kiskereskedők maradékai. Szigorúan szovjet minta szerint.

A fő káderek és az SZDSZ egyes emberjogi demokratáinak közös félelmére aztán hamar rájöttem. Ha beáll az a változás, amire a *Hitel* gyors sikeréből következtetni lehet, akkor a kitelepítéskor kapott villák eredeti tulajdonosainak, vagy a tulajdonosok örökösének való visszaadására is sor kerülhet. Mégpedig az intarziás bútorokkal együtt, amelyeket közben megszerettek gyermekeink is, akik anyut is elvtársnőnek szólítják. (Nota bene: Gyur-

csány Ferenc és családja ma is abban a villában lakik, amit felesége nagypapa, Apró Antal kapott Rákosi elvtárstól szolgálataiért. Na már most a nagymama itt vajon „nagymama”, „Piroska néni”, vagy „Apró elvtársnő”? Egy rendszer aljasságát, csiszlikőségét mi sem mutatja jobban, mint az, ha benne villát lehet kapni. Illetve amelyben kapni lehet a villát, mert természetesen az is szörnyű, ha egy vezető addig lop a maga teremtette rendszerben, amíg villát tud építeni magának, de mégsem annyira alantas, mintha a villát, a másét kapja meg az elvtárs, a KGB-s elvtárs, mindjárt a berendezés-

sel együtt, és ettől kezdve azt hiszi, hogy a ház és a berendezés főúri vagy nagypolgári ízlése is az övé. Azt hiszi a szerencsétlen, hogy a megkapott előkelőség már saját előkelősége. Lehet, hogy inasuk is volt Apró-Kleinének a fénykorban?

A *Hitel* elsorvasztására tehát nagy gondot fordítottak, s az 1989 végén általam megindított Magyar Fórumra még többet. Titkosszolgálati jelentést azonban ezekről jóformán még célzás formájában sem találtam. A rendszerváltást valóban befolyásoló belügyi és párttevékenységről nincs anyag. De lehet, hogy többen is ülnek miatta...

Vaszary János: Fények a vízen